Учѣте ся брати мои,
Думайте читайте

И чужому научайтесь
Свого не цурайтесь,

СВОБОДА

„Въ своей хатѣ своя правда

И сила и воля“
Шевченко.

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУСКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ

Число 1 | ДЖЕРСІ СІТІ. Н. Д. 1. Януара 1894. | ГОДЪ II

ВЕСЕЛИХЪ СВЯТЪ!

Надъ землею пролетѣло чотири тисячъ лѣтъ отъ сотворенія свѣта и отъ того дня, въ котрôмъ Адамъ и Ева за свой [illegible] съ плачомъ опустили рай щобъ тяжко въ потѣ чола заробляти на хлѣбъ они и ихъ потомки. Въ той чорной годинѣ розстанія ся съ раемъ, въ тôмъ крôвавими слезами оплаканôмъ часѣ изгнанія одна тôлько обѣтниця Богомъ самимъ изречена же пôшле имъ Спасителя, осушала ихѣ слези, уменьшала горе, улекшала нужду. бѣду, терпѣнія и муки изгнанія. Отець прбитій бѣдою и вѣкомъ, умераючи передававъ тую божу обѣтницю своимъ дѣтямъ, внукамъ да правнукамъ. Та вѣра и надѣя на будущого Месію була жива въ израільскôмъ народѣ. Але поганьскій свѣтъ бувъ дуже упавъ пôдъ взглядомъ моряльного житя. Люде не знаючи правдивого Бога, робили собѣ до вподоби богôвъ и имъ честь отдавали.

Съ початку палили богамъ на офѣру вôвцѣ и воли а потôмъ прійшли до такого заслѣпленія що власни дѣти палили живцемъ въ честь фальшивимъ божкамъ. Жена у мужа була невôлницею, слуга у пана бувъ гôршій отъ собаки , котрого мôгъ забити коли му сподобалось людьми гандлювали на торгахъ якъ днесь товаромъ. Роспуста піаньство, безвстидность всякого рода не була грѣхомъ але святою рѣчею и милою богамъ. Межи избраннимъ народомъ, котрый почитавъ Бога правдивого и читавъ въ книгахъ своихъ що прійде Спаситель свѣта, ставъ и собѣ наслѣдовати поганъ и мало помалу ставъ тратити вѣру и надѣю на божу обѣтницю хотяй пророки пôдносячи свôй голосъ пригадували и напоминали жестокосердниxъ и вѣроломнихъ жидôвъ. На престолѣ римскихъ императорôвъ сидѣвъ кесаръ Августусъ единоначальствующій покоривпій пôдъ евою власть тогдашный свѣтъ, а жиды стративши свою по[illegible] независимость стогнали пôдъ римск[illegible] мъ и гнетомъ очикуючи Спасителя, котрого собѣ представлялн що прійде съ великимъ войскомъ и побіе римлянъ. Тогда власне выбила година назначена провидѣніемъ и милосердіемъ божимъ пришествія Христова.

Надъ Вифлеемскими полями царила холодна нôчъ. Мѣсяць со звѣздами сховавъ ся за хмари а нôчъ темно оповила спящій Вифлеемъ и его околицѣ. Нôчну тишину переривавъ холодный и зимный вѣтеръ нагинаючи до долу пороcлу деревину надъ берегами рѣки Геброна, то съ великимъ свистомь оминавъ пастуши колиби напôвъ розвалени, котрому то вѣтру разъ вразъ отзивавъ ся и вторувавъ голодный шакаль. Десь недесь Вифлеемски пастухи запалили ватру, пильновали овець.

Въ одной хвили заяснѣло кругомъ небо надзвичайною ясностію, съ тѐмной ночи зробилось ясно якъ въ день, тисячи а тисячи голосôвъ ангельскихъ зливаючись въ чудну гармонію, возгремѣли СЛАВА ВО ВЫШНХЪ БОГУ И НА ЗЕМЛИ МИРЪ ВО ЧЕЛОВѢЦѢХЪ БЛАГОВОЛЕНІЕ“, котрой отголосъ пôйшовъ луною широко и далеко по розлогихъ поляхъ и лѣсахъ проснувшого ся Вифгеема. Пастухи на се чудне явленіе пораженi наче громомъ, повставали на ноги зо сну, но се ангелъ спускаючись съ неба стае передъ ними и каже: небôйтеся, ото видите тую опущену и обдерту колибу — идѣтъ тамъ а увидите нарожденного, вѣками приобѣцяного, пророками предсказаного Спасителя Христа, идѣтъ вы перши бѣдни и нужденни пастухи бо для бѣдныхъ и нужденныхъ сынôвъ Адама прійшовъ днесь со небесъ абы спасти людъ свой весь.

Тисячъ ôсемь сотъ дѣвя[illegible]ять и третій годъ [illegible] невинни простого и щирого серця пастухи поклонили ся новонарожденному Христу и принесли лежащому въ яслахъ свои убоги но съ души серця дани дари.

Мы днесь тôлько обходимо память того дня, въ котрôмъ Богъ Отецъ показавъ свою безграничную любовъ ко намъ и пôславъ свого единородного сына, народившого ся по плоти отъ Пречистой Дѣвы Маріи щобъ освободивъ насъ отъ власти діавола и замкнувъ пекло, а здѣлавъ насъ свобôдними сынами божими и правними наслѣдниками неба. Протое „Свобода“ отзиваесь до своихъ чититалѣвъ и до всѣхъ Русинôвъ братпимъ и щиро рускимъ словомъ:

Веселихъ Вамъ Братя Святъ! Въ тихъ то такъ радостнихъ для кождого руского серця дняхъ, воздаймо и мы честь и славу милосердному Богу иже во вышнихъ. Обходѣмъ сей торжественный дань Христового Рождества по христіяньскому звичаю и обичаю батькôвъ нашихъ въ радости и веселію, а не въ піяньствѣ и въ роспустѣ.

Засѣдаючи до скромной го вспôльной святой вечери, викиньмо съ нашой мысли и серця всякій гнѣвъ, всяку вражду противъ брата и ближняго нашого. Най христіяньска любовъ, миръ и согласіе буде межи нами, будьмо всѣ одной мысли одной доброй воли и благоволенія повитати новонарожденнаго Христа, котрый хотяй царъ неба и земли бѣдный приходить на сей свѣтъ, въ бѣдной родить ся стайни и для бѣдныхъ опустивъ небо а зôйшовъ на тую долину плачу и горя. Протое и мы памятаймо о бѣднихъ братяхъ нашихъ по шпиталяхъ лежащихъ въ той день и розвеселѣмъ ихъ новою радостію. Утрѣмъ слези сиротятамъ и жаль вдовъ утолѣмъ давши яку вспомогу, най они нужденни маютъ хоть од[illegible] веселу хвилю и съ нами прос[illegible]тъ въ яслахъ положеннаго.

Въ нынѣшнихъ прикрихъ та тяжкихъ часахъ для робочого люду памятаймо тоже и на тихъ що суть безъ роботи и безъ цента — най той що мае подѣлить ся въ сей валикій празникъ съ тимъ що не мае и ходить зажуреный бо „Всяческая днесь радости исполнипіа ся — Христосъ родися отъ Дѣвы“

Въ кôнци дорогіи братя просимо не забувати и на „Свободу“, котра завитавши до Вашой хати желае Вамъ щастя, здоровля и вскаго добра такъ небесного якъ и туземного. Щобъ новонарожденный Христосъ обогативъ Ваши души тыми дарами, якіи Онъ своимъ рождествомъ принесъ съ неба на землю.

Спаситель родивъ ся на тое, щобъ привести упавшого Адама и его потомство назадъ до Бога Отца. Молѣмъ и мы Его клякаючи передъ убогими яслами щобъ и насъ напровадивъ на праву дорогу ведучу до небесной крайны, до обители нашого небесного Отця, отъ котрого нерасъ черезъ наше грѣшне житіе отвертаемъ ся и блукаемъ ся по бездорожію грѣха и пропасти.

Христосъ принесъ спокой на землю и миръ во человѣцѣхъ благоволеніе. Просѣмъ протое у него того святого небесного спокою, котрого свѣтъ не може дати бо го не мае. Молѣмъ щобъ мы жили въ спокою, съ Вогомъ, не переступаючи жадной Его святой зиповѣди, але якъ тіи послушни и любящіи дѣти свого отця въ вечеръ и рано смѣло могли клякнути предъ Его лицемъ и просити о те що намъ потреба для души и тѣла. Благаймо спокою дла нашой совѣсти щобъ она насъ николи не гризла и не викидала намъ жадного мерзкого и огидного поступку передъ очима Всевидящого. Намъ треба святого спокою щобъ съ нашими ближними жити въ любви и по божому, щобъ мы всѣ [illegible]лися якъ братя и оденъ другого тяготи носили т. е. оденъ другому перебачували и отпускали провини да Отець небесный отпуститъ намъ прегрѣшенія наша.

Христосъ прийшовъ на сей свѣтъ освободити люцкій родъ съ неволѣ діявола а отвôрити небо, для котрого чоловѣкъ бувъ сотвореный бо остатна цѣль нашого существованія есть: получитись съ Богомъ въ небесной вѣчной радости и щасливости.

Протое благаймо небесное отроча щобъ своею ласкою хоронивъ насъ Божій Сынъ на кождôмъ кроцѣ нашого туземного житя одъ злобнихъ нападôвъ и пекельныхъ сѣтей діявовьской неволѣ, но нехай ясная звѣзда, котра нада вертепомъ засіяла, просвѣчуе намъ дорогу бѣднымъ подорожнымъ сей земли до вѣчного царства.

Христе Спасе —
Нарожденный,
Днесь Тя молитъ
Людъ нужденный
Дай намъ волю
Дай намъ миръ
Отвори намъ
Неба двери!

SWOBODA
(LIBERTY.)
The only Russian political paper in this Country and has a large circulation trough the United States and is an invaluable advertising medium.

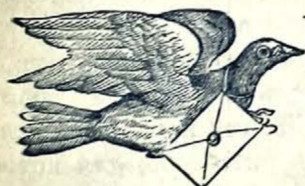
Предплата рôчна 1.50
До старого краю.......... 2.00
Всѣ дописи и грошѣ просимъ висилати пôдъ адресою:
To "Svoboda" Printing Office 247 Warren Str. Jersey City, N. J.

Наша газета выходитъ два рази на мѣсяць. 1 го и 15го.

ADWERTISING RATES:
One inch per annum...$ 10.00
„ „Six months. „ 6.00

All money or money orders should be adressed to: "Svoboda" Printing Office 247 Warren Str. Jersey City, N. J.

Entered at the post office at Jersey City, N. J. as second class mail matter.

ВѢСТИ ИЗЪ СТАРОГО КРАЮ.

Галичина.

Съ той новой жидôвской Галилеи всегда тôлько учуешь одну и ту саму пѣснь на той самый гласъ; нужда, бѣда, бѣда та нужда, недостатки та податки, голодъ и холера.

Покривдженіе правъ руского народа, непошанованіе рускихъ святъ, жидôвске шахрайство, паньска шовиністична політика. Езуитско-католицка нетерпимôсть и препотенція. Прошу послухайте що сталось въ Самборѣ.

Оденъ рускій чоловѣкъ вôйшовъ до римско-католицкого костела де съ другими людьми клякнувъ и по своему молиаъ ся. Ксендзъ, тогда власне правивъ службу. Коли звернувъ ся до народа, спостерѣгъ Русина и якъ вскеклый прибѣгъ до него почавъ бити кулаками додавши: „A ty rusinie a ty psie szyzmatyku co tu chcesz zabieraj sie“ Се донеслось до суду и ревный католикъ слуга престола сидитъ въ Ивановой хатѣ яко мученикъ za sw. wiare.

Скрантоньскій „Вѣстникъ“ подаючи за другими газетами тую вѣсть, дуже дивуесь тому и каже: „До теперъ ледва слышанное приключеніе“. Мы дуже дивуемъ ся наивности „Вѣстника“ же перший разъ чуе таке „приключеніе.“ Езуитской логики заключеніе взглядомъ руского народа, руской вѣры, руской церкви и руского обряда, Такіи приключенія лат. интолеранціи ко всему що руске, ключатъ ся ключно за порядкомъ що дня включно.

Списка столиця.

Въ Смольнику сталось велике нещастіе. Ото сынъ начальника суду съ поблизкого мѣста залюбивъ ся бувъ въ одной замужной женщинѣ, котра съ мужомъ не жила и подала о розводъ. Залюбленый Стефанъ Ортви (такъ називавъ ся) часто приходивъ до дому Загорнацкихъ, отца хорошой Елки и изъявлявъ свою любовь. Но друга сторона не хотѣла и слухати любовныхъ слôвъ. Розгнѣваный Стефанъ не мôгъ того перетерпѣти и съ великого жалю що на дармо любивъ витягнувъ револьверъ и на мѣсци забивъ тую, котру такъ горячо убожаавъ.

Шариска столиця.

Въ Галсечи не знати якимъ путемъ дôставъ ся огонь до пороховнѣ, котра съ страшнымъ гукомъ пôйшла вь повѣтре. Отъ сильного взриву поблизки доми поволились.

У насъ велики снѣгии остра зима. Вовки такъ розгостились що ходять собѣ спокôйно одъ села до села и колядують пôдъ ôкнами.

АМЕРИКАНЬСКИ НОВОСТИ.

Вмерли съ голоду.

Въ Пітсбургу умерло трое людей страшною голодовою смертію. Антоніи Доминикъ походячій съ Австріи черезъ довгій часъ бувъ безъ роботи а не маючи цента, терпѣвъ голодъ черезъ пару денъ. На конець пôйшовъ глядати по баксахъ за кавалкомъ хлѣба. Мѣсто хлѣба, знайшовъ кусокъ смердячой рыби котру зъ ѣвъ але по двохъ годинахъ померъ.

Марія Вайсманъ трилѣтна умерла съ голоду, бо отець будучи безъ роботи, не мавъ за що купити дѣтинѣ хлѣба. Одна вдова Артуръ будучи безъ ѣдла черезъ пять днѣвъ погибла тою самою смертію.

Побожный варіятъ

Въ селѣ Сілъ коло Birmingham Ala. забивъ братъ рôдну сестру. Коли го злапали и спитоли для чого се здѣлавъ, — отповѣвъ сумасшедшій що Господь приказавъ забити сестру собѣ на офѣру.

Въ Camden. Умерла не датно Сара Джонсонъ. котра жила 115 лѣтъ.

Въ Джерсі Сіті дня 25. минувшого мѣсаця збились на York Str. двѣ електрични кари при чôмъ одной женщинѣ одорвало ноги. Одного трайбера арештовано а ругій спасъ ся бѣгствомъ въ незнану краину.

Въ Бенвудъ, О., знана фабрика стали „Ріверсайдъ Стилъ Воркcъ,“ перестала робити на неограниченый часъ а 600 людей теперь зôстало безъ роботи.

Бурлингтонъ, Н. Дж. Фабрика руръ и помпъ зостала замкнена на довгій часъ; 456 робочого люда ходитъ теперь безъ занятія — коли уже настанутъ лучши часи?

Севілла. Въ Лагуна Дель Галло Лінкольнъ Каунти прийшло до кирвавой битки межи мексиканами а американцями. Причина спору була череда овець, котру одна и друга сторона собѣ присвоювали. Въ той борбѣ впало трупомъ 24 люда и много раненыхъ.

Нью-Іоркъ. Помимо того що тутъ суть ратункови комитети и сотки доляровъ, одежи муки видаеся денно для бѣдныхъ безъ роботи, всетаки неможна заспокоити нужди, черезъ котру денно по пять то по шесть люди одберае собѣ житіе.

Ріо де Янеіро. Повстанцѣ въ одной битвѣ потерпѣли велику страту. На полю битви пало трупомъ 600 и множество раненыхъ.

АМЕРИКАНСКА РУСЬ.

Джерсей Сіти. Тутейши Русины вознамѣрили обходити дуже торжественно сего рôчный Богоявленскій праздникъ. О. Гр. Грушка доложитъ всѣхъ своихъ старанъ щобъ нашъ рускій славный Іорданъ випавъ съ такимъ блескомъ и парадою, якъ въ старôмъ краю. Даесь протое до вѣдомости всѣмъ Русинамъ мешкаючимъ на околицѣ особенно рускимъ братствамъ щобъ готовились на той день и громадно поспѣшили до руской церкви. Крôмъ того рускіи братства дôстануть специялне запрошеніе.

Мѣсцеве братство св. Ап. Петра и Павла на дняхъ выбрало новій зарядъ, Предсѣдателемъ на текущіи годъ избранный г. Павло Ступинскій.

Г. Теодозій Галь нашъ краянъ зъ Деси зôставъ кондукторомъ при електричныхъ карахъ въ Джерсі Сіті.

Byonne City. Наше руске братство дуже хорошо розвиваесь помимо тяжкихъ часôвъ. На дняхъ справило тое братство св. Іоана Златоустаго красне свѣтло для церкви за що ему честь и слава.

Церковный комітетъ.

Shamokin Pa.

У насъ бѣда не тôлько що рôбота слабо иде але що гôрше же у насъ появилась хороба такъ звана грипа, на котру много людей умерае.

Нашъ краянъ Иванъ Глова купивъ тутъ дôмъ за 19.000 дол.

Пітсбургъ.

Робота у насъ ще не полѣпшилась. але се насъ не смутитъ якъ то, же нашъ возлюбленный Отець духовный Полянокій лежатъ уже три тижнѣ хори. Всѣ молимо Бога щобъ скоро були здорови. (Мы лучимся съ вами въ молитвѣ Радакція.)

Парохіянинъ.

ВСЯЧИНА.

Въ богатôмъ и торговôмъ мѣстѣ Балтѣ въ Росіи пару лѣтъ тому буде жило двое супругôвъ Іосифъ и Марія Торидовскіи и мали одного сына десять-рôчного. Хлопчина бувъ добрій, слухняный але троха живого темпераменту и якъ то кажуть, непосѣдущій. Іосифъ Торидовскій мавъ готель троха уже за мѣстомъ але мало кто заходивъ до того готелю, бо по всюду пôйшла поголоска же богато людей було заморджовано въ тôмъ готелю и черезъ тое наконець нашъ готельникъ збанкрутовавъ. Одного дня сынъ видячи бѣдне нужденне положеніе родичѣвъ–жаль му зробилося и постановив ити въ свѣтъ пошукати щастя для себе и для родичѣвъ. Знаючи грати на скрипкахъ, причипивъ ся до компаніи вандруючихъ музикантôвъ. Переходячи съ мѣста до мѣста ажъ на конець дôставъ ся до Гамбургъ.

Ту познаконившись нашъ молодій музикантъ съ однимъ агентомъ отъ шифôвъ и оповѣвъ ему свое горячое бажаніе дôстатись до Америки. Послѣдный вчинивъ волю и молодій Торидовскій упинивъ ся на вôльной амрриканьской земли. Въ пару лѣтъ своею роботою и здоровимъ розумомъ доробивъ ся великого маетку. Но на серцю му було жаль за рôднымъ краемъ, за родиною и шесть мѣсяцѣвъ вже тому якъ сѣвъ на корабель щобъ зобачити своихъ и ущасливити бѣдныхъ родичѣвъ. Будучи уже недалеко родинного мѣста, тôлько о пару стацій, молодій Торидовскій здибавъ ся съ своимъ стареныкимъ вуйкомъ и давъ ся пôзнати. Ту стали обниматись та цѣловатись плачучи отъ радосги. Тогда вуйко росповѣвъ свому сестринцеви що родичѣ обое жіють и добре имъ поводитъ ся бо мають готель таки въ самсмъ мѣстѣ Балтѣ. Коли поготавчій съ Америки сынъ почувъ тое, дуже утѣшивъ ся що застане своихъ при житію и просивъ вуйка щобъ не казавъ нѣкому о его приѣздѣ бо онъ самъ хоче заѣхати до того готелю яко незнакомій подорожный и буде цѣкавій чи его родичѣ пôзнають. И спровдѣ такъ здѣлавъ и нѣкто въ дома не пôзнавъ его.

На другій день каже до господинѣ готелю - до своей матери що выходитъ на мѣсто а поверне ажъ вечеромъ. Туть давъ ей до схованя велику бахташку мовлячи: Ту есть богато грошей а я боюсь злодѣивъ, длятого прошу се добре сховати. Съ тымъ и вийшовъ.

Уже було пôзно въ ночи коли молодій Торидовскій вернувъ до готелю своихъ родичей и положивъ ся спати.

Коли мôй сынъ, такъ гово-

рила злонещастная мати — уснувъ, я отворила бахташку и знайшла въ ней много гроша въ золотѣ и въ банкнотахъ. Тогда опановала мене фебрична охота присвоити собѣ сей грôшъ, а въ головѣ моей насунулась пекельна гадка забити незнакомого подорожного. Въ пôвночи я вс'ала и пôшла до комнати де спавъ подорожный взявши слѣпу лѣхарню и съ довгимъ ножомъ въ руцѣ приступила я до постели. Мôй сынъ спавъ якъ мала дитина усмѣхаючись крôзъ сонъ, може снивъ о той радости коли встане рано и дасть ся намъ пôзнати. Я не тратила часу але скоро съ великою силою ударилам три рази ножемъ въ его серце... Онъ въ ôстатне отворивъ очи, щобъ ихъ на вѣки замкнути. Трупа затягнула до пивницѣ. На другій день прибѣгае мôй съ мѣста мужъ и съ великою радостію оповѣдае менѣ же нашъ сынъ вернувъ съ Америки и яко незнакомый подорожный загостивъ до нашого готелю. Я стала мовъ не своя якъ съ каменя. Потôмъ взявши мужа за руку завела до певницѣ де лежавъ трупъ сына.

— Боже Боже святій! Десять лѣтъ минуло якъ я съ бѣды съ пужды забивъ богатого гандляра волами и затягъ до той певницѣ, де теперъ лежитъ нашъ власный сынъ. Тяжка но справедлива кара божа спала теперъ на мою грѣшну голову!

По двôхъ дняхъ знайдено въ лѣсѣ трупа старого Торидовского а злонещасна мати убивши свого сына стоитъ передъ судомъ ожидаючи страшного засуду.

О нещасна и нѣколи не заспокоена жажда гроша, до чого ты не допроваджаешъ смертныхъ!

Фотографія пôдморска.

Пятдесять чотири роки уже минае якъ учени люде винайшли штуку фотографованя. За помочію фотографіи богато доброго и полезного зробилось на поли людского знанія. За помочію фотографіи маемо не тôлько вѣрный образъ чоловѣка и всего що есть на земли, але и небо со своими планетами зôстало отфотографоване. Тôлько ще одна рѣчь не була фотографована до теперъ т. е. люде не знали якъ виглядае прырода на днѣ глубокого моря. Но днесь и тое морске дно отфотографовавъ оденъ ученый французъ.

Онъ винайшовъ такій апаратъ, за помочію котрого можна и пôдъ водою зняти образъ. Перебрався за морского нурка съ своимъ фотографическимъ апаратомъ спустився середъ бури на морске дно и отфотографовавъ го дуже добре.

Морске дно такъ выглядае: Земля есть зароснена цѣлкомъ високою и густою травою. Тую пôдводну зелень роздѣляютъ широкіи рѣки. на берегахъ которыхъ суть розмаитіи страшни гади съ роствореними пащами чигаючи на свою здобичъ. Помежи тою густою травою пересуваютъ ся велики морски вужѣ и прочіи животни имъ же нѣсть числа якъ мовить псалтирникъ царъ Давидъ.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Павло — Слава тобѣ Господи що вирвавъ ся я съ хати тай до васъ, куме, пришкандыбавъ, бо скажу вамъ таки щыру правду, же съ моею старою трудно порадити. Кобъ здоровенки були сами добре знаете, що по сальонахъ неходжу и роботы неопускаюсь. Тôлько моей забавы що разомъ перечитаемо газету и де що поговоримъ. Тое все стае солею въ оцѣ моей старой.

Петро. Черезъ тое куме не треба гризтись бо и я таке саме терплю но съ того ничъ собѣ нероблю — лучше скажѣтъ що нового зайшло въ политицѣ.

Павло. Добре, зачну ôдъ Америки. Теперъ въ Вашингтонѣ працюютъ и прѣютъ надъ закономъ Віллсона, котрый предложивъ проектъ поправити тарифу цла, бо се дуже важна рѣчъ для цѣлой Америки для ей гандлю и ей робочой кляси.

Сенаторъ Виллсонъ въ своемъ справозданію дотично реформи цловой мае на оцѣ тôлько добро робôтничой кляси и хоче щобъ американскому робôтникови добре жилось бо ôнъ того вартъ зароблюючи тяженько на кавалокъ хлѣба для себе и для своей родины. Реформа цлова полягае на тôмъ щобъ наложити велику оплату на тіи рѣчи, котри не суть конечно потрѣбни до житія тôлько для люксу и химерной пріемности. Такіи рѣчи суть: спиритусовіи напои, табакъ въ листкахъ и выробленый папироси, дороги едваби и т. д. на котрыхъ хочесь наложти высоку оплату и такъ збогатити краеву касу. Але на тіи рѣчи що суть конечно потрѣбни до людского житя, хочутъ знижити оплату або цѣлковито отъ оплати увôльнити а то есть: вовна, желѣзо, снаряди господарски, бавовна, угля прядиво. Користь, яку мавбы робôтникъ съ той віленьской устави булабъ та що робôтникъ мавбы за таньши грошѣ хлѣбъ, одежу и угля а за збиточни вещи: за табакъ и прочіи напои мусѣвъ бы дорого платити.

Петро. О тôмъ я куме вже щось чувъ и себъ добре було наложити велику оплату на рѣчи що суть не конечно потрѣбни до житя и до спасенія, але накладати податокъ за ношеніе бороди, то вже не розумѣю и въ моей головѣ не можу доглупатись якъ бы то выглядало.

Павло. Та де и кто хоче наложити податокъ за ношеніе бороди? Се ьѣчъ прыродна же борода мусить рости и чоловѣкъ тому не виноватъ.

Петро. Згадайте собѣ добре Павле же стара Европа то одна велика касарня и тяжко запрацюваный кождого грôшъ, иде на удержаніе войска.

Днесь кожда держава и най меньшое княжество зъ послѣдного тягнетъ ся щобъ мати добру армію во все потребне заосмотрену и такъ пôддержовати по зубы вооруженый европейскій миръ Италія, напримѣръ: мусѣла пожичити теперъ 25. миліонôвъ франкôвъ на вооружіе свого войска въ карабини найновѣйшой системи.

Павло. Легко позичати але трудно оддати особенно для Италіи, котрой финанси дуже лихо стоятъ.

Петро. Надъ тымъ власне сушивъ свою голову панъ министеръ Джолітій и шукавъ способу, щобъ край мавъ яки таки доходи на сплаченіе старого и нового минувшого теперѣшного и будущого довгу.

По довшôмъ думанію впавъ на стару и одвѣчну министеріяльну гадку: наложити новій податокъ. Се дуже легко, але на що наложиги? Вотъ туть закрутилось министрови въ политичной головѣ.

Переглянувши податки де яки и нащо наложени переконаемъ ся же на люцки бороди нѣколи податку ще не було и хотѣвши наслѣдовати руэкого царя Петра Великого, постановивъ наложити дань на бородачей. Но его внесокъ упавъ въ парляментѣ понеже всѣ депутати були съ бородами и голосовали проти закона и для того внесокъ упавъ разомъ съ министерствомъ пана министра.

Голярѣ були тому ради бо гадали що скорше дасть собѣ обголити бороду за два центи якъ платити на рôкъ за ню. Шкода же острили бритви на даремно.

Павло. Слибъ нашъ монарха не бувъ теперъ слабій на инфлюенцію тобъ я написавъ на его монарши руки таке письмо щобъ онъ наложивъ такій податокъ по цѣлой Австріи на всѣхъ пейсатихъ и бородатихъ жидôвъ; тогда бувбы великій дохôдъ для правительственной каси а сôль и хлѣбъ бувъ бы дуже таньши для хрещенного люда.

Петро. Але куме, добре щосте пригадали менѣ о Австріи, де забираютъ ся справляти велике весѣле архикнязя Фердинанда наслѣдника австрійского трону, котрый тамтого лѣта переѣзджавъ Америку и гоститвъ въ New York-у. Ану згадайте куме съ кимъ ôнъ хоче женити ся?

Павло. Я чувъ якъ оденъ нѣмецъ читавъ въ своей газетѣ же съ найстаршою дочкою руского царя.

Давъ бы Богъ!

Бо тогда може уважалибъ троха въ Австріи и на рускій нарôдъ. Але можъ казати, що пани поляки небилибъ ради тому подружію съ Великою княгинею шизматицкого роду и грозять що въ самъ день весѣля нападутъ на Вѣдень и Австрію зôтрутъ на табаку и зроблятъ собѣ короля, котрый завоюе цѣлимъ знанимъ и незнанимъ свѣтомъ. Я тому невѣру, але польска газета виходяча на мѣсяци голоситъ таки байки.

Петро. Страхи на ляхи куме, але се погано що веде ся по нашихъ европейскихъ державахъ. Въ Франціи ведесь теперь завзлта борба противъ анархистôвъ що хочутъ киданіемъ бомбп межи людей, зробити новій ладъ, нове устройство теперѣшной соспôльности.

Гишпанія ще и доси провадитъ вôйну въ Африцѣ а у себе въ дома нема спокою ôдъ анархистôвъ.

Англія въ великôмъ клопотѣ черезъ страйки майнерски бо стратила 400 міл. долярôвъ.

Въ Нѣмеччинѣ така нужда межи робôтниками же 12.000 робочого народа голого. и голодного ночуе по домахъ притулку. Зима тамъ даесь дуже въ ознаки.

Турецкій султанъ неможе спокôйно дрѣмати въ своимъ гаремѣ и 900 жѣнокъ, котрымъ есть мужомъ, немогутъ потѣшити и осцокоити черезъ тое, же его вороги прилѣпили по москеахъ въ Царгородѣ плякати де грозятъ смертію посланникови Магомета, Но ôнъ трichi заклявъ ся на бороду пророка же ихъ всѣхъ повѣшае коли попадутъ въ его руки.

Ну на днесь досить треба забиратись.

ВЕСЕЛА ХВИЛЯ

Рускій царъ Николай любивъ дуже часто ѣздити incognito то єсть: перебиравъ ся иначи и никто го не мôгъ пôзнати. Коли мавъ дѐ ѣхати то тôлко бравъ съ собою генерала. Разъ ѣхали до одного мѣста але на коршмѣ въ полю сказали що до мѣста дорога зла и треба довго ѣхати, але черезъ лѣсъ можутъ скорше зайти пѣшки. Царъ такъ зробивъ и пôйшовъ черезъ лѣсъ съ своимъ генераломъ ажъ прийшли надъ воду; туть радятъ ся якъ перейти на другій бôкъ. На щастіе навинувся селянпнъ. Человѣче — каже царъ — якъ бы то можна достатись на другій бôкъ води. ? Дуже легко ходѣтъ за мною отповѣвъ селянинъ. (и тутъ закасавши ногавцѣ и далй въ воду.) Слухай мовитъ царъ сли мене перенесешъ, достанешъ десятъ рублей. Селянинъ здѣлавъ. Теперъ маєшъ знову десятъ перенеси мого товариша. Селянинъ взявъ генерала на плечи и несе по водѣ, коли уже бувъ насерединѣ, царъ зъ берега кричитъ: дамъ 50 руб. тôлько кинь го въ воду. Селянинъ кинувъ — Генералъ кричитъ: дамъ 200 тôлько мя неси. Селянинъ бере тащитъ. Маєшъ 600 рублей кричитъ царъ, сли го пустишъ въ воду. Селянинъ въ клопотѣ самъ незна що дѣлати и нуже съ генерал мъ въ зимну купель. Але той вчипивъ ся зашію селянина кричитъ: тисячу дамъ липіень мя на берегъ. Селянинъ дôставъ своє, але генералъ хитрій написавъ до видаткôв царя такъ: За перенесеніе царя 10 рублей за перенесеніе генерала тисячъ.

УВАГА

Сли кто хоче присилае грошѣ за газету то просимо напередъ николи не посилати на чеки банку бо съ тымъ маємо великій клопôть и баламуту. Най лучше посилати черезъ Money Order або въ листѣ registered letters. а що найлѣпше черезъ Postall Note.

ЧИКАГО.

Дня 17. Октобра о девятой годинѣ въ вечеръ по довгихъ перестанкахъ приѣхавъ я до Чикаго. Через цѣлу дорогу небувъ я такій злій, якъ тогда коли уже булисьмо близко мѣста а до мѣста анѣ рушъ.

Тренъ що перейде пару минутъ то зновъ стае, опôсля подôйде нѣбы то скорѣйше троха собѣ посвище таѝ опять стае такъ якъ ніяка кобыла що перед кождою коршмою мусить отпочити бодай хоть на хвилю, бо инакше дальше не пôйде хотяй би на ней и сто пужакôвъ поломавъ. Ще браковало може якихъ три годинъ до Чикаго, а вже кондукторъ отъ пакункôвъ кричавъ переходячи через трени: „Chicago bagage please" Всѣ повиставляли голови через окна абы подивитись якъ тое славне Чикаго съ далека виглядае.

Оденъ нѣмчиско мавъ ще пôвъ курки а другу половину пустивъ уже до своего брѣхатого фатерлянду, на слово „Чикаго" кинувъ другу половину через окно думаючи що вже близко мѣста а тамъ щось дôстане теплого и свѣжого. Кинувъ пôвъ курки а самъ встромивъ лысу голову въ окно але на дворѣ буле темно. Я спитавъ ся кондуктора чому тренъ такъ все стае? На се отповѣвъ же треба осторожно ѣхати щобъ не вдарити объ де якій другій тренъ бо до Чикаго со всѣхъ сторонъ надходятъ трени и дуже часто и легко можна прити до нещастя. Тогда подумавъ собѣ що нерозважно гнѣвавъ ся я на машинѣсту а теперъ погадавши якъ легко можна на тренахъ каркъ скрутити, тогда бувъ готовъ перепросити нетôлько пана машиністу. але инджай. Конецъ кôнцемъ тренъ ставъ на мѣсци и я подяковавши въ своимъ серцю Богу що мя допровадивъ, кинувъ ся глядати готелю щобъ переночовати та отпочити. Ходжу, блуджу ажъ ось читаю „German Hotel" По одбутихъ церемоніяхъ съ готельникомъ закватировавъ ся пôдъ нумеръ 75 пôдъ самимъ дахомъ и то була станция по словамъ грубого готельника першой кляси. Будучи перший разъ въ Чикаго а розглянувшись по моей комнатѣ, самъ собѣ не мôгъ перебачити що въ таку дѣру загнавъ ся. Дивлю ся на постель, подушка бѣлѣесь якъ смола, простиралами видко накривали конѣ, колдра подерта полатана въ части якъ дѣдôвска торба. Въ сѣнику було троха згнилой кукуридзянки напханой ще за часôвъ открітія Америки. Осторожно щобъ не поваляти мого черевика. копнувъ о подушку такъ зручно же она опинилась пôдъ лôжкомъ. Звинувъ ковтъ и мôй подорожный капелюхъ пôдъ голову и кладуся на спочинокъ стягнувши передъ тимъ за помочію гачка отъ пеца сорокато, чорно, сино полатану колдру на землю. Читателѣ „Свободи" мусять знати же въ моей комнатѣ Нр. 75 бувъ тоже пецъ, до котрого було можна сипати угля съ гори и съ долини съ правого и съ лѣвого боку, бо бувъ всюда дѣравій якъ решето. Се бувъ паньскій пецъ найновѣйшой моди, при котрôмъ и собака булабъ замерзла. Конецъ кôнцемъ здѣлавши подорожъ на около моей станціи найпорядѣйшой, бо подъ самимъ дахомъ. кладусь спати.

Положивъ ся на мое нещасье та бѣду. Въ одной минутѣ, якъ бы громомъ трѣпѣснь:

сло опинивъ ся на пôдлозѣ ноги и голова зрôвняли ся разомъ. на самой серединѣ мого паньского ложа браковало двѣ попередныхъ дощокъ и я лягаючи упавъ. и такъ межи дошками опинивъ ся. Ни менѣ цѣлкомъ упасти на пôдлогу, ни виграбатися до гори и такъ меже повалою а пôдлогою махаю ногами, Въ токой смѣшной [а менѣ ажъ до плачу приходило] и куріозной позиции ставъ по мадярски благословити мого готельника и сипавъ задушевни благожеланія почавши отъ его прабабки и прадѣда не знаючи ихъ именъ и призвища тôлько такъ звычайно на память по темки, бо свѣчку вѣтеръ згасивъ дмухаючи через збите ôкно, котре було заложене старою газетою. Менѣ здавало ся якъ Донъ Кишотови, що я маю справу съ нечистими духами въ заклятôмъ замку середно-вѣчныхъ временъ. Съ тяжкою бѣдою вихрапавъ ся съ мого нужденного положенія наче той мазуръ со своею кобылою що застрягла въ болотѣ и разъ вразъ кричавъ: Swieta Dorota витягни мою сиву съ болота!

Коли я вже ставъ на рôвни ноги, тогда входитъ готельникъ и питаесь що такого? Я росповѣвъ все а онъ почавъ неправрошувати мене и дуже по фарисейски оболѣвавъ надъ моею пригодою. Слибъ бувъ я на вважавъ на его лысину, то бувбы...